

משרד החינוך

אגף בכיר בחינות

המנהל הפדגוגי

מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,
יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוק. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לידי פסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – פרט ל"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה.

לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות!

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים הפרטים האישיים שלך, ובמדבקות השאלון שקיבלת מודפסים פרטי השאלון המיועד לך. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
- אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק. מותר לכתוב משני צידי הדף במחברת הבחינה.
- אם נחוצה לך מחברת בחינה נוספת, יש לפנות אל המשגיח ולוודא כי גם במחברת הנוספת הודבקו מדבקות נבחן (בלי שם) ומדבקות שאלון. כמו כן יש לוודא כי המשגיח הדביק על המחברת הנוספת גם את המדבקה "מחברת נוספת" שצבעה כתום. את המדבקה יש להדביק בין שתי הסיכות, בשני צידי הכריכה.
- יש לוודא כי המשגיח רשם את מספרי המחברות במקום המיועד לכך בתחתית העמוד, בכל המחברות שהשתמשת בהן.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה. יש לציין את המילה "טייטה" בראש כל עמוד ששימש לטייטה.
- אין לתלוש או להוסיף דפים. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת, משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

ב ה צ ל ח ה !

מדבקות נבחן מלصقة מمتحن	מדבקות שאלון מלصقة نموذج امتحان
<p>שנה السنة חודש الشهر מועד מועד</p> <p>סמל ביה"ס סמל المدرسة</p> <p>מס' תעודת הזהות رقم الهوية</p> <p>יש להדביק כאן ↑ מדבקות נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)</p>	<p>סמל השאלון رقم النموذج</p> <p>שם השאלון اسم النموذج</p> <p>יש להדביק כאן ↑ מדבקות שאלון يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة نموذج امتحان</p>

מחברות מתוך מחברת
דפטר מן הדפטר

יש לסמן במשבצת אם ניתנה מחברת נוספת
يجب الإشارة في المربع إذا أعطي دفتر إضافي

* التعلیمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

دفتر امتحان

تحيّة للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التّعليمات في هذه الصّفحة والعمل وفقاً لها بدقة. عدم تنفيذ التّعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتّى إلى إلغاء الامتحان. أعدّ الامتحان لفحص التّحصيلاّت الشّخصيّة، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير، ولا يُسمح إعطاء أو الحصول على موادّ مكتوبة أو شفهيّة. لا يُسمح إدخال موادّ مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، ما عدا " موادّ مساعدة يُسمح استعمالها" المفصّلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من الوزارة. كما لا يُسمح إدخال هواتف خلويّة أو أجهزة إلكترونيّة أخرى إلى غرفة الامتحان. استعمال موادّ مساعدة لا يُسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدّفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

يجب التّقيد بنزاهة الامتحانات !

تعليمات للامتحان

1. يجب التّأكد بأنّ تفاصيلك الشّخصيّة مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلت عليها، وبأنّ تفاصيل نموذج الامتحان المعدّ لك مطبوعة على ملصقات نموذج الامتحان التي حصلت عليها. لا يُسمح إضافة أو تغيير أيّة تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عواقب في تشخيص الدّفتر وفي تسجيل العلامات.
2. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدّفتر (في القسم المخطّط)، لأنّه لن يتمّ مسح ضوئيّ لهذا القسم. يُسمح الكتابة في جانبيّ صفحات دفتر الامتحان.
3. إذا كنت بحاجة لدفتر امتحان إضافي، يجب التّوجّه إلى المراقب، والتّأكد بأنّه قد ألصقت في الدّفتر الإضافي أيضاً ملصقة ممتحن (بدون اسم) وملصقة نموذج امتحان. كما ويجب التّأكد بأنّ المراقب قد ألصق على الدّفتر الإضافي الملصقة "دفتر إضافي" التي لونها برتقالي. يجب إلصاق الملصقة بين الدّبوسين في جانبيّ غلاف الدّفتر.
4. يجب التّأكد بأنّ المراقب قد سجّل أرقام الدفاتر في المكان المعدّ لذلك في أسفل الصّفحة، في جميع الدفاتر التي استعملتها.
5. للمسوّدة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان فقط. يجب كتابة الكلمة "مسوّدة" في رأس كلّ صفحة تُستعمل مسوّدة.
6. لا يُسمح نزع أو إضافة أوراق. الدّفتر الذي يُسلم ناقصاً يثير الشكّ بعدم التّقيد بنزاهة الامتحانات.
7. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدّفتر، لأنّ الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.

نتمنّى لكم النّجاح!

מדינת ישראל

משרד החינוך

סוג הבחינה : בגרות

מועד הבחינה : קיץ תשפ"ו, 2026

מספר השאלון : 75274

עברית: הבנה, הבעה ולשון**לעולים חדשים ברמות א-ב**

לבתי ספר בחינוך החרדי

הוראות לנבחןא. משך הבחינה : שלוש שעות.ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה : בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	–	הבנה והבעה	–	50	נקודות
פרק שני	–	תחביר ומילות יחס	–	20	נקודות
פרק שלישי	–	שם המספר ומערכת הצורות	–	<u>30</u>	נקודות
סך הכול	–			100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש (לעולים חדשים ברמה ב בלבד) : מילון עברי-לועזי, לועזי-עברי, עברי-עברי או מילונית.

ד. הוראות מיוחדות :

(1) יש לענות על כל השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות.

(2) יש להקפיד על כתב ברור, פיסוק הגיוני ושמירה על כללי הדקדוק.

שימו לב : בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד, יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.

כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.**בהצלחה!**

/המשך בעמוד הבא/

פרק א - הבנה והבעה (50 נקודות)

קראו את המאמרים א-ב שבנספח המצורף, וענו על כל השאלות 1-10 שלפניכם.
הקפידו על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

הבנת הנקרא (30 נקודות)**ענו על השאלות 1-5 על פי מאמר א.**

1. מהי הטענה המרכזית של המאמר לגבי רגע ההתעוררות (הקימה) בבוקר?
הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)
  - א. זהו זמן שבו הגוף צריך לצבור כוחות פיזיים להמשך היום.
  - ב. זהו שדה קרב שבו נקבע מי שולט באדם – השכל או הגוף.
  - ג. קל יותר לקום בבוקר אם האדם ישן מספיק שעות בלילה.
  - ד. הקימה תלויה בכוח הרצון של האדם לצאת לעבוד לפרנסתו.

2. מהו התפקיד של השכל לפי המאמר?
הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)
  - א. לתכנן את לוח הזמנים של היום בצורה יעילה.
  - ב. לחשב כמה זמן נותר עד סוף יום העבודה.
  - ג. למצוא הסברים מדוע כדאי להישאר לישון עוד כמה דקות.
  - ד. לשמש "נקודה יציבה" מחוץ לגוף כדי למשוך את האדם מהחומריות.

3. הכותב מציג את המחשבה שאולי עדיף להמשיך לישון כדי שיהיה כוח להתפלל בכוונה מאוחר יותר.
מהו רכיב הטיעון המיוצג במשפט זה?
הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)
  - א. טענה מרכזית
  - ב. טענת נגד
  - ג. מסקנה
  - ד. דוגמה

4. במאמר מודגש כי הקימה בבוקר איננה פעולה טכנית בלבד, אלא היא מייצגת את המאבק היומיומי של היהודי.

על פי המאמר, מהי המטרה העיקרית של הכותב בתיאור הקימה כ"שדה קרב"?
הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

- א. להסביר מדוע כדאי להשתמש בשעון מעורר איכותי.
- ב. לתאר את הקושי הפיזי הכרוך בשינה מועטת מדי.
- ג. להוכיח כי רק אנשים חזקים מסוגלים לקום בזריזות לעבודת הבורא.
- ד. להמחיש את גודל הניסיון ואת החשיבות של ההתגברות על היצר כבר בתחילת היום.

5. הכותב מציין שהיצר הרע משתמש ב"תירוצים של מצווה". תנו דוגמה אחת לתירוץ כזה מהטקסט, והסבירו מדוע לפי הכותב מדובר בטעות. (3 נקודות)

ענו על השאלות 6-8 על פי מאמר ב.

6. מהי משמעות המילה "ניסיון" לפי המאמר?

הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

- א. מן המילה "נסיעה", המבטאת תנועה של האדם קדימה.
- ב. מן המילה "נימוס", כי יש לקבל את האתגרים בדרך ארץ.
- ג. מן המילה "נס", שמשמעותה דגל והרמה כלפי מעלה.
- ד. מן המילה "נס", שמשמעותה אירוע פלאי ועל-טבעי.

7. מהי ההבטחה של הבורא בנוגע לניסיון (פסקה ד)?

הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

- א. שהאדם יצליח בכל מעשיו ללא צורך במאמץ מיוחד.
- ב. שהניסיון יהיה תמיד קטן ונוח להתמודדות.
- ג. שהבורא נותן לאדם רק ניסיון שהוא יכול לעמוד בו.
- ד. שהניסיון יגיע רק לאנשים שאינם שומרים תורה ומצוות.

8. בסוף המאמר הכותב מביע הסתייגות.

הסבירו את ההסתייגות של הכותב. היעזרו במילים אומנם... אבל... (3 נקודות)

אומנם

אבל

ענו על השאלות 9-10 על פי שני המאמרים.

9. בשני המאמרים הכותבים מציגים "כוח" שעוזר לאדם לנצח את הקושי.

מה הם הכוחות המוצגים בשני המאמרים?

הקיפו את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

א. במאמר א זהו השכל, ובמאמר ב זו הידיעה שהבורא נתן לנו כוח.

ב. במאמר א זהו הגוף, ובמאמר ב אלו הרגשות.

ג. בשני המאמרים הכוח היחיד הוא עזרה של אנשים אחרים.

ד. בשני המאמרים הפתרון הוא ויתור על המאמץ.

10. בשני המאמרים הכותבים מדברים על התוצאה של העמידה בניסיון.

כתבו מהי התוצאה לפי כל אחד מן המאמרים. (4 נקודות)

פרק ב - תחביר ומילות היחס (20 נקודות)

בפרק זה ענו על ארבע מן השאלות 12-16 (לכל שאלה 5 נקודות).

12. לפניכם משפט.

האדם מצליח לנצח במלחמה נגד היצר בשל ההבנה העמוקה שכל ניסיון נועד לרומם את אישיותו.

מבין שלושת המשפטים שלפניכם, הקיפו את המשפט שמשמעותו דומה למשמעות המשפט המודגש.

- האדם מצליח לנצח במלחמה נגד היצר כדי להבין שכל ניסיון נועד לרומם את אישיותו.
- האדם מבין שכל ניסיון נועד לרומם את אישיותו, לכן הוא מצליח לנצח במלחמה נגד היצר.
- אף על פי שהאדם מבין שכל ניסיון נועד לרומם את אישיותו, הוא מתקשה לעיתים לנצח במלחמה נגד היצר.

13. א. (1) הוסיפו את ה"א היידוע לצירוף שלפניכם בכל מקום שאפשר להוסיפה.

מלחמת יצר מתמשכת

(2) הפכו לצורת רבים כל אחד מן הצירופים שלפניכם.

התמודדות עם אתגר המציאות

ניסיון רוחני משמעותי

ב. לפניכם קטע ובו שלושה שיבושים. העתיקו את השיבושים ותקנו כל אחד מהם.

בכל בוקר ניצבים בפני האדם ניסיונות גבורה גדולה, הדורשים ממנו כוחות נפש מרובים. כאשר הוא מתגבר על העצלות הגוף, הוא זוכה לסיעתא דשמיא בשאר המאבקים יומיומיים שלו. אסור לאדם לומר 'קשה לי', שהרי שתי רגעים של התעלות יכולים להפוך את כל היום שלו למוצלחים יותר.

התיקון _____	שיבוש (1) _____
התיקון _____	שיבוש (2) _____
התיקון _____	שיבוש (3) _____

14. א. לפניכם שני משפטים מודגשים. חברו אותם למשפט אחד שבו הקשר הלוגי הוא תנאי.

- האדם מבין שכל קושי הוא הזדמנות לעלייה.
- הוא יצליח לעמוד בניסיון בגבורה.

ב. לפניכם משפט מודגש. כתבו אותו מחדש. התחילו את המשפט במילה "בשלי".

יש לאדם כוחות, לכן הוא יכול להתמודד עם הניסיונות.

15. בקטע שלפניכם השלימו את המילים המתאימות מתוך רשימת המילים.

רשימת המילים: אלא, אבל, אם, בגלל, לכן, למרות זאת, כדי

קשה מאוד לקום מן המיטה מוקדם בבוקר, _____ האדם יודע שזהו רגע חשוב מאוד. לפעמים אנחנו רוצים להמשיך לישון _____ העייפות הגדולה, _____ מומלץ להתגבר ולהזדרז _____ לא להיכנע לעצלות. _____ נתחיל את היום בשמחה ובגבורה, כל היום שלנו ייראה טוב יותר. העמידה בניסיון היא לא רק הצלחה קטנה, _____ היא הדרך שלנו להתקרב אל השם.

16. א. השלימו את מילת היחס המופיעה בסוגריים בנטייה הנכונה (לפי הגוף והמספר המתאימים להקשר המשפט).
- היצר הרע מנסה לפתות את האדם להישאר במיטה. הוא פונה _____ (אָל) בטענות שונות.
  - הקדוש ברוך הוא מכיר את כוחו של האדם, ולכן הוא מציב _____ (לְפָנַי) ניסיונות המתאימים לו.
  - השכל מבטא את היציבות של האדם. האדם נעזר _____ (בְּ) כדי להיחלץ מהחומריות.
  - התפילה "אל תביאנו לידי ניסיון" נאמרת בתפילה, ואנו חוזרים _____ (עַל) בכל יום.
  - כאשר הניסיון מגיע אל הצדיקים, הוא נועד לרומם _____ (אֶת) ולהוציא את כוחם אל הפועל.
- ב. לפניכם משפטים העוסקים בתוכן המאמרים. השלימו כל משפט בעזרת מילת היחס המתאימה ביותר מן המאגר.
- שימו לב: אפשר להשתמש במילת יחס יותר מפעם אחת.
- קיימת הבחנה ברורה במאמר _____ קימה טכנית לעבודה לבין קימה של מצווה.
  - האדם המאמין צריך למשוך את עצמו _____ המים של החומריות החוצה.
  - השעון המעורר נמצא _____ המיטה, אך לא תמיד האדם מצליח לשמוע אותו.
  - המאבק של האדם נגד היצר הרע מתרחש _____ הלב שלו בכל רגע.
  - הניסיון לא נועד לשבור את האדם, אלא הוא מגיע _____ לרומם אותו.

רשימת מילות היחס: בתוך, בין, אצל, ליד, בשביל, מן

פרק ג - שם המספר ומערכת הצורות (30 נקודות)

בפרק זה שני חלקים.

חלק I: שאלת חובה - שאלה 17 (6 נקודות)

חלק II: שאלות בחירה - שאלות 18-22 (24 נקודות)

חלק I: שאלת חובה: שם המספר (6 נקודות)

ענו על שאלה 17.

17. במשפטים (1)-(4) שלפניכם כתבו במילים את המספרים המודגשים, והקיפו את הצורה

הנכונה של שם המספר.

(1) מאז חורבן בית המקדש הראשון עמד עם ישראל ב **עשרה** / **עשר** גזירות קשות שניסו

לשבור את כוח עמידתנו.

(2) במדבר סיני עברו כ־ **603** אלף אנשים את ניסיונות

האמונה והגבורה, וכל אחד מהם נדרש לבחור בין **שני** / **שתי** אפשרויות: לבטוח

בבורא או לחשוש מהדרך.

(3) היצר הרע מנסה לעכב את האדם בעזרת **4** טיעונים הלכתיים שונים,

כדי למנוע ממנו לקום מוקדם בבוקר.

(4) הניסיון של קימת הבוקר עשוי להימשך לפעמים רק **10** דקות, אך הוא

המשמעותי ביותר מבין **שנים עשר** / **שתיים עשרה** פרקי היום.

חלק II: שאלות בחירה - הפועל והשם (24 נקודות)

בחלק זה ענו על ארבע מן השאלות 18-22 (לכל שאלה - 6 נקודות).

18. לפניכם קטע קצר המחולק לשישה זוגות משפטים.

בכל זוג כתבו על פי שם הפועל שבסוגריים: במשפט (1) - פועל, ובמשפט (2) - שם.

דוגמה: (1) הרופא בדק (לבדוק) את החולה.

(2) תוצאות הבדיקה (לבדוק) הוקלדו במחשב.

א. (1) היצר הרע _____ (להציע) לאדם תירוצים שונים של מצווה כדי להפילו.

(2) לעיתים נראה שה_____ (להציע) של היצר נובעת מסיבות צודקות.

ב. (1) מי שרוצה לעלות בסולם הרוחני _____ (לבחור) בטוב ברגע שהבין מהו רצון

הבורא.

(2) ה_____ (לבחור) החופשית היא הכלי העוצמתי ביותר שנתן הבורא לאדם.

ג. (1) האדם המאמין _____ (להתגבר) על נטיית הגוף לעצלות בשעת הבוקר.

(2) ה_____ (להתגבר) על היצר היא המטרה המרכזית של הניסיון בעולם הזה.

ד. (1) מי שרוצה _____ (לקום) בזמן לעבודת הבורא, מחליט על כך בלילה שלפני

כן.

(2) ה_____ (לקום) בזריזות נגד תחושת העצלות היא תנאי להצלחה בעבודת

השם.

ה. (1) בכל יום שעובר, האדם המאמין _____ (להוסיף) קדושה למעשיו.

(2) ה_____ (להוסיף) הקבועה בלימוד התורה בונה את אישיותו של היהודי.

ו. (1) כדי להתקדם בעבודת השם, האדם _____ (להמנע) מביטול זמן מיותר.

(2) ה_____ (להמנע) מדברים המפריעים לריכוז עוזרת לאדם לנצח במלחמה

היומיומית.

19. לפניכם משפטים העוסקים בתוכן המאמרים.

כתבו בכל מקום ריק את **שם הפועל** המתאים למשפט לפי השם שבסוגריים.

דוגמה: השעון המעורר עוזר לאדם להתעורר (**התעוררות**) משנתו בזמן שנקבע.

- (1) ברגע היקיצה, יש לאדם קושי גדול _____ (**קימה**) מהמיטה.
- (2) השכל מסייע ליהודי _____ (**משיכה**) את עצמו מתוך "המים" של החומריות.
- (3) היצר הרע מנסה בכל כוחו _____ (**שכנוע**) את האדם לוותר לעצמו.
- (4) כדי לנצח בקרב, על האדם _____ (**הכנה**) נקודה יציבה בנפשו מראש.
- (5) התפילה "אל תביאנו לידי ניסיון" עוזרת לנו _____ (**שמירה**) על דרגתנו הרוחנית.

20. א. במשפטים שלפניכם, בכל מקום ריק כתבו את הפועל המתאים לפי שם הפועל שבסוגריים.

- (1) בכל בוקר מחדש, היצר הרע _____ (**להטעות**) את האדם בעזרת תירוצים הלכתיים שונים.
- (2) בעבר, חכמי המוסר _____ (**להסביר**) לתלמידיהם את חשיבות העמידה בניסיון.
- (3) בשעת היקיצה, הגוף של האדם _____ (**להרגיש**) עייפות גדולה מאוד.
- (4) מי שינצח במלחמה נגד היצר, _____ (**לעלות**) למדרגה גבוהה בסולם הרוחני.

(5) האדם המאמין התגבר על יצרו, הוא _____ (**לקום**) בזריזות לעבודת הבורא.

(6) אם נתחזק ביראת שמיים, אנו _____ (**להצליח**) לעמוד בניסיונות הבאים.

ב. במשפטים שלפניכם כתבו בכל מקום ריק את שם הפועל המתאים לפי השם שבסוגריים.

דוגמה: היהודי שואף ל**נצח** (ניצחון) במלחמה המתמדת מול היצר הרע.

- (1) ברגע היקיצה בבוקר, על האדם להחליט בתוקף _____ (**קימה**) בזריזות לעבודת הבורא.
- (2) תפקידו של היהודי הוא _____ (**שבירה**) את טבעו החומרי וכך לזכות להתעלות מעליו.
- (3) כדי לעמוד בניסיון, על האדם _____ (**התגברות**) כארי ולגלות תעצומות נפש חדשות.

21. א. לפניכם שלושה שמות שנוצרו בדרך של שורש ומשקל : **מְלַחֵמָה**, **מוֹשְׁבָה**, **מְדַרְכָּה**.

(1) כתבו את השם היוצא דופן מבחינת משמעות המשקל. _____

(2) כתבו את המשמעות המשותפת למשקל של שני השמות האחרים. _____

(3) לפניכם שני שמות נוספים : **מְגַרֵשׁ**, **מְסַפֵּר**.

הקיפו את השם שהמשקל שלו הוא בעל אותה משמעות שציינתם בתת סעיף א(2).

ב. לפניכם ארבעה שמות עצם.

נֶגֶן, **נִירָת**, **כְּשָׁלוֹן**, **רֵאשׁוֹן**

(1) הקיפו את השם היוצא דופן מבחינת דרך התצורה שלו.

(2) השלימו את המשפט המסביר את בחירתכם :

המילה יוצאת דופן מכיוון שדרך התצורה שלה היא _____,

ואילו שאר המילים נוצרו בדרך של _____.

22. לפניכם רשימה של שמות מודגשים.

רוחני, מזון, אחריות, מכונית, נסיון, יהלום, מוסד, פבאי

א. בטבלה שלפניכם מיינו את השמות המודגשים לשתי קבוצות על פי דרך התצורה.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי

ב. (1) מבין השמות שמיינתם בטבלה, בחרו בשם שדרך התצורה שלו היא שורש ומשקל,

וכתבו את משמעות המשקל.

השם: _____ משמעות המשקל: _____

(2) מבין השמות שמיינתם בטבלה, בחרו בשם אחד שדרך התצורה שלו היא

בסיס וצורן סופי, וכתבו את משמעות הצורן הסופי שלו.

השם: _____ משמעות הצורן הסופי: _____

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

נספח : מאמרים

לשאלון עברית : הבנה, הבעה ולשון

לעולים חדשים (ברמות א-ב)

לבתי ספר בחינוך החרדי

75274, קיץ תשפ"ו, 2026

מאמר א**עת מלחמה**

מעובד על פי סלומון, י"ד (תש"ן). בעין יהודית חלק א, עמ' 13-15.

- פסקה א כל אחד נמצא במלחמה מתמדת, לא מלחמה מן המלחמות המפורסמות בין העמים בעולם אלא המלחמה הגדולה באמת, הגורלית שבכולן, הכוונה למלחמת היצר. בתוך המלחמה האדירה והמתמשכת הזאת יש להקדיש את המחשבה לקרב אחד, מאבק אחד, מאבק חוזר ונשנה, אשר יש לו חשיבות מיוחדת במלחמה הגדולה.
- פסקה ב שדה הקרב הוא המזרן. כן, המזרן שעליו ישנים. הקרב מתחיל בשעת בוקר מוקדמת, כאשר השעון המעורר משמיע את קולו. הצלצול תופס את הישן ומנסה למשוך אותו מן השינה העמוקה אל הכרה מלאה. זה מבצע קשה מאוד, שהרי ידוע כי באדם הישן יש אחד חלקי שישים של מיתה, והשעון המעורר צריך לבצע אחד משישים של תחיית המתים. רק עזרה פעילה של הישן יכולה לחולל את הנס הזה.
- פסקה ג אך בעבור האדם הישן אין זה פשוט ואין זה קל. הרי האדם נברא עפר מן האדמה, זה החומר היסודי שממנו נוצר האדם. העפר רגיל להימשך כלפי מטה. השאיפה הטבעית של האדם היא להישאר במנוחת העצלות, כך אומר בעל ה"מסילת ישרים". אין טבעי מזה. אבל התפקיד של היהודי הוא לשבור את הטבע ובכך יזכה להתעלות מעליו.
- פסקה ד נוכל להקביל זאת לבריכת שחייה. כדי לצאת מבריכת מים זקוקים לנקודה יציבה מחוץ למים, אשר אם יחזיקו בה בכוח יוכלו להוציא את האדם ממנה החוצה. במה יכול האדם להחזיק כדי להוציא את עצמו מתהומות השינה ומתכונת החומריות המושכת כלפי מטה? לכאורה השכל שלנו יכול וצריך לשמש בתפקיד הזה. המחשבה של האדם והבנתו בדבר חובותיו, צריכות להיות המשענת שבעזרתה הוא נחלץ מן השינה החמימה והמתוקה הזו.
- פסקה ה אבל דווקא כאן מתייצבת הבעיה החמורה. לאחר לילה שלם שבו המוח לא תפקד כלל, ורק הרגע הוא הופעל, הוא דומה למנוע של מכונית בבוקר של יום חורף, שאין לו מלוא הכוח למשוך את המכונית. ברגע שמתעוררים מן השינה, כוח השכל חלוש ביותר, ואין בו יכולת לעמוד במאבק מול הכוח הטבעי כל כך, הפועל במלוא העוצמה דווקא בשעת בוקר זו.

פסקה ו' אכן יש לנו מאבק לגמרי לא שקול בין כוח חומרי חזק מאוד הנמצא עכשיו בשיא עוצמתו, לבין כוח השכל החלש כל כך דווקא בשעה זו. יתירה מזו, היצר הרע פועל בתוך האדם כשהוא "בתחפושת" כאילו הוא חלק מן השיקול השכלי ומראה לו שהוא יכול לנמנם עוד קצת ובכל זאת להספיק את מה שצריך להספיק. הוא תלמיד חכם גדול ובקי בהלכה והוא יודע שאפשר בשעת הדחק לדלג על פסוקי דזמרה, ושחלק מברכות השחר אפשר לומר גם אחרי התפילה.

פסקה ז' המאבק הזה בין חומר לרוח בפתיחה של היום, הוא דגם של כל ניסיון שבו אנו נתקלים לאורך היום. חומר מצד אחד, ורוח מן הצד השני, ויצר הרע המשנה את האמת, מערפל את שדה הקרב כולו ומשבש את הראייה הנכונה. אלה הם המרכיבים של הניסיון. כישלון בניסיון הזה מהווה פתיחה לא טובה למהלך היום, והרי האדם נברא כדי לעבוד את בוראו בעמידה בניסיונות. מכאן שהניסיון הזה הוא בעל חשיבות מיוחדת.

פסקה ח' ראוי להדגיש כי את השינה לא המציא הבורא כדי לספק פרנסה ליצרני המזרנים. השינה מהווה מתיחת קו אחרי המעשים והמחדלים של יום אתמול, ופתיחת יום חדש בחייו של היהודי, עם הזדמנויות חדשות שאינן כבולות לניסיון העבר. הצעד הראשון ביום החדש הוא חשוב עד כדי כך, שהוא מהווה את הפתיחה של ספר ההוראות לחיים של היהודי, השולחן ערוך. המילים הראשונות בסעיף הראשון בשולחן ערוך הן: "יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו".

פסקה ט' ומה עם אלו שמשכימים לעבודתם אי שם בין חמש לשש בבוקר? האם גם הם נחשבים עומדים בניסיון? ודאי שלא, זאת מכיוון שהנוסחה המרכזית של ניסיון היא: חומר מצד אחד, ורוח מצד שני. מאבק בין החובה הנובעת מן השכל ובין רצונות ויצרים הנובעים מן הגוף.

פסקה י' גם פועל המתעורר בבוקר לקול הצלצול של השעון המעורר, עומד לפני משימה טכנית: הוא רוצה להגיע בזמן לעבודה כדי שלא יורידו ממשכורתו כסף המשמש להשגת הנאות ומילוי רצונות. משימתו היא טכנית – חלוקת הזמן המתאימה כדי להשיג את ההנאה המקסימלית. לזה קוראים ניסיון?

פסקה יא' לעומת זאת, מול הרצון להמשיך בשינה עומד הערך הרוחני של הגעה מוקדמת לתפילה. אלה אינם רצונות גופניים, ואין להם כל מניע ודחף מצד החומר. הם מנוגדים לחומר ונאבקים בו. המאבק הזה הוא בתוך הלב ושום מחשב לא יכול להכריע בניסיון הזה אלא האדם בלבד. לזה באמת צריך גבורת ארי.

פסקה יב מניין באמת לוקחים את הכוח לעמוד בניסיון הזה? בלי יראת שמים, זוהי משימה בלתי ניתנת לביצוע. יראת שמים יש לטפח במשך היום, לאורך ימים רבים. אז נוצרת אותה נקודת משענת חזקה המאפשרת לתפוס בה, ובגבורת ארי לעלות מתוך חומריות השינה אל עבודת הבורא.

מאמר ב**סוד העמידה בניסיון**

מעובד על פי הלוי, ר' (תשנ"ה). קובץ איגרות, עמ' 19-21.

פסקה א החיים האנושיים מלאים בצמתים של הכרעה, וכל שעה מציבה את האדם מול "ניסיון" – אותו רגע שבו הרצון האישי או הדחף הרגעי מתנגשים עם צו המצפון וההלכה. במחשבת ישראל העמידה בניסיון נחשבת לא רק חובה רוחנית, אלא צורך קיומי לטהרה של הנפש ובניית האישיות, שכן שורש המילה "ניסיון" הוא מלשון "נס" – דגל המורם אל על.

פסקה ב ההשקפה התורנית סוברת כי הניסיון הוא כלי שנועד להרים את האדם. חז"ל דרשו על הפסוק "נתת ליראיך נס להתנוסס" (תהילים ס, ו) – שהקדוש ברוך הוא מנסה את הצדיקים כדי לגדלם בעולם. אם אין לאדם קושי, כוחותיו נותרים פוטנציאל בלבד, ורק דרך התמודדות עם מציאות מאתגרת הוא מגלה בעצמו תעצומות נפש שלא ידע על קיומן.

פסקה ג מנגד, עולה לעיתים טענה המטילה ספק בתועלת שבניסיונות הקשים. מבקרי הגישה הזו יטענו כי ניסיונות כבדים מדי עלולים דווקא לשבור את רוחו של האדם ולהוביל אותו לייאוש. הטענה היא שהכישלון במצבים כאלה עלול לגרום לאדם להרים ידיים ולוותר לגמרי על שאיפותיו הרוחניות.

פסקה ד אולם חכמי המוסר והמחשבה מפריכים טענה זו ברעיון אחד פשוט: "אין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא (=מתקיף) עם בריותיו". בורא עולם לעולם לא יציב בפני האדם מכשול שאין ביכולתו לעבור. הניסיון אינו אקראי אלא "תפור" למידותיו המדויקות של האדם. עצם הגעתו של האתגר היא ההוכחה לכך שהופקדו בידי האדם הכוחות המתאימים לנצח בו.

פסקה ה חשוב לסייג ולומר כי למרות מעלתו הכבירה של הניסיון, אין לאדם לבקש אותו או להעמיד את עצמו במצבי סכנה רוחנית בכוונה תחילה. אנו מתפללים מדי בוקר: "ואל תביאנו... לא לידי ניסיון", שכן הכוח לעמוד בניסיון מובטח לאדם בעיקר כאשר הוא נכפה עליו כחלק מנסיבות חייו.